

Pszichológia mesterképzési szak

Kód: PSYTANM1

Az írásos tanterv utolsó frissítésének ideje: 2010.09.08. 15:34:26

Az ezen időpont előtti utolsó tantervmódosítás ideje: 2010.09.08. 15:33:33

A végzettség megnevezése: "okleveles pszichológus"

Tagozat: Nappali. Képzési szint: MA/MSC

Összesen: 120 kredit. Félévek száma: 4. Tantermi órák száma: 1200. Gyakorlati képzés: %.

ZÁRÓVIZSGA:

A záróvizsga célja, hogy a jelölt bemutassa a szakon szerzett ismereteit, valamint hogy bizonyítsa, képes az elsajátított ismeretek szintetizálására, a tudományos munkához szükséges kezdeti lépések megtételére, valamint a tudományos szakpróza nyelvében való értekezésben megkívánt módszertani és stiláris eljárások alkalmazására

A záróvizsga tartalmának, szerkezetének bemutatása:

A záróvizsgára bocsátás feltételei:

- Abszolutórium megszerzése.
- A konzulens és egy opponens által bírált és elfogadott (min. 100 000 n terjedelmű) diplomamunka a választott speciális program témájában.

A záróvizsga részei:

- A diplomamunka megvédése bizottság előtt.
- Komplex szóbeli záróvizsga, ahol a hallgató számot ad arról, hogy a képzési célokban meghatározott ismereteket és készségeket birtokolja, képes azokat összefüggéseiben kezelni és alkalmazni. A komplex záróvizsga két részből tevődik össze: az egyik rész a differenciált szakmai anyag ismereteiből áll, a másik rész az elméleti alapozó képzés és a szakmai törzsanyag ismereteit valamint a kutatómódszertani ismereteket öleli fel.

A záróvizsga eredménye:

A konzulens és az opponens a diplomamunkát 1-100 ponttal értékelik. A diplomamunka megvédését a záróvizsga-bizottság 1-100 ponttal értékeli. A komplex szóbeli vizsga mindkét részét 1-100 ponttal értékeli a záróvizsga-bizottság. A hallgató így összesen 500 pontot érhet el a záróvizsgán. Az értékelés a következő arányok szerint történik:

- 0-250 pont (0-50%): elégtelen (1)
- 251-310 pont (51-62%): elégséges (2)
- 311-375 pont (63-75%): közepes (3)
- 376-440 pont (76-88%): jó (4)
- 441-500 pont (89-100%): jeles (5)

Az MA-oklevél minősítését a záróvizsga eredménye adja.

Kitüntetéses oklevelet az a hallgató kaphat, akinek a záróvizsga eredménye és annak valamennyi részjegye 5(jeles), tanulmányai során 4(jó) érdemjegynél rosszabb osztályzata nem volt.

Az egyes szakirányok szóbeli záróvizsgájának tételsorai a következők :

A záróvizsga tételeit valamennyi szakirány esetében a szakirány profiljának megfelelően alakítottuk ki.

Ugyanakkor a tételek megfogalmazásánál támaszkodtunk a pécsi pszichológusképzés ama hagyományára, hogy az egyes témák a részdiszciplínák és társdiszciplínák eredményeivel összefüggésben jelenjenek meg. Így a közös Elméleti alapozás a pszichológia alapterületein, a Szakmai törzsanyag, illetve Társ tudományi alapozás tárgyainak ismeretanyaga is a záróvizsga tételeinek szerves részét képezi. Az egyes tételek végén, ahol ez releváns, zárójelben adjuk meg azokat a tudományterületeket, amelyek a tétel komplexitását biztosítják.

ZÁRÓVIZSGA TÉTELSOR

KOGNITÍV PSZICHOLÓGIAI SZAKIRÁNY

A tételek (kognitív pszichológiai tételsor)

1. A pszichológia filozófiai alapjai (test-lélek probléma, elmefilozófia, filozófiai iskolák hatása a pszichológiai gondolkodásra)
2. Az észlelés biológiai és pszichológiai megközelítése (tárgy- és arc személyészlelés folyamatai, az észlelés vizsgálati paradigmái, az észlelés zavarai)
3. Szocio-emocionális folyamatok pszichológiai és kognitív affektív tudományi megközelítésben (társas kapcsolatok, affektív folyamatok)
4. A fejlődés kognitív- és idegtudományi szemlélete (agyfejlődés és a kognitív képességek közötti kapcsolatok, vizsgálati módszerek)
5. A fejlődés zavarai (pervazív zavarok, részképesség-zavarok, idegrendszeri fejlődési rendellenességek)
6. A pszichológiai folyamatok biológiai háttere (hormonok, agy, viselkedés)
7. A téri reprezentáció filozófiai, kognitív pszichológiai és idegtudományi megközelítése
8. Az emlékezés kognitív pszichológiája és a memória funkciók zavarai
9. Nyelv, gondolkodás és tudat
10. Neuropszichológiai tesztek és kognitív idegtudományi vizsgálati eljárások

B tételek (evolúciós pszichológiai tételsor)

11. Az evolúciós pszichológia alapelvei, magyarázó modelljei
12. Csoport és egyén I.: önzetlenség és együttműködés
13. Csoport és egyén II. Csalás, csaló-felismerés, machiavellizmus
14. Szociális megismerés és társas kapcsolatok: elmeteória, empátia, szociális intelligencia
15. Az elme evolúciója: evolúciós algoritmusok, humán kognitív evolúció, a nyelv evolúciója
16. Párkapcsolatok I: szexuális stratégiák
17. Párkapcsolatok II párválasztás, vonzerő, arc
18. Szülői stratégiák: kötődés, részrehajlások és konfliktusok a szülői gondozásban
19. Adaptív életpályák: fejlődés, személyiség, szocializáció

20. A pszichopatológiák és devianciák evolúciós gyökerei

ZÁRÓVIZSGA TÉTELSOR

FEJLŐDÉS- ÉS GYEREKKLINIKAI PSZICHOLÓGIAI SZAKIRÁNY

„A” tételek (Fejlődéslélektani tételsor)

1. A pszichológiai fejlődés elméletei (pszichoanalízis /korai és tárgykapcsolati/, Piaget, Vigotszkij, Wallon, tanuláselméleti megközelítések, evolúciós pszichológia, munkapszichológia).
2. Anya-utód kapcsolatok, attachment, korai fejlődés (evolúciós pszichológia, szociális tanulás, pszichoanalízis, pszichopatológia).
3. Szexuális viselkedés és fejlődés, nemi szerepek (evolúciós pszichológia, pszichoanalízis, szociálpszichológia, fejlődépszichológia, pszichopatológia).
4. A klasszikus fejlődéstani elméletek újraértelmezése a kortárs kutatások tükrében (fejlődési pszichopatológia, empirikus csecsemőkutatások stb.)
5. Fejlődés és adaptáció. Az evolúciós szemlélet szerepe a fejlődés-lélektani modellekben. (evolúciós pszichológia, kötődésemélet, fejlődési pszichopatológia).
6. Élettörténet és identitás. A személyiség megismerésének narratív technikái (interjú, exploráció, apperceptív és produktív technikák, személyiségpszichológia, szociálpszichológia)
7. Konstrukció és rekonstrukció. A megtörtént és az elbeszélte események, felidézés és emlékezet. Az emlékezés hibái, emlékezet és trauma (Kognitív idegtudomány, kognitív pszichológia, pszichoanalízis, szociálpszichológia)

„B” tételek (Gyermekeklinikai tételsor)

1. A gyermekek pszichodiagnosztikájának folyamata (első interjú, anamnézis, klinikai kérdés, tesztbattériák összeállítása, iránydiagnózis)
2. A projektív tesztek elméleti alapjai, az észleléstől a felszólító jellegig, a személyiségjellemzők és -dinamika megismerésének lehetőségei (TAT, Rorschach, Világjáték, CAT); rajzvizsgálatok (emberrajz, családrajz); a rajz, mint narratívum.
3. A pszichikus zavarok eredetének elméleti paradigmái – a pszichoanalitikus, a tanuláselméleti, a fenomenológiai és az organikus gondolati modellek.
4. A normalitás fogalmának alakulása a fejlődéslélektani elméletekben. A pszichopatológia hatása a normál fejlődés megfogalmazásában. Fejlődési elakadás és patológia.
5. A pszichikus kórformák osztályozásának általános kérdései: a BNO-10 és a DSM-IV rendszerének ismertetése.
6. Pszichés zavarok gyermek- és serdülőkorban.
7. A személyiség bio-pszicho-szociális modellje (örökletesség, környezeti tényezők), modern temperamentum elméletek.
8. A serdülőkor mint normatív krízis, devianciák, patológia (Erikson, Marcia, Laufer, Vikár).

ZÁRÓVIZSGA TÉTELSOR

Klinikai és egészségpszichológiai szakirány

1. A. A klinikai pszichológia céljai, feladatai, társtudományai. A normalitás és a patológia koncepciója a pszichopatológiában.

B. Az egészségpszichológia célja, feladatai, társtudományai. Az egészség és a betegség fogalma az egészségpszichológiában.

2. A. A pszichikus zavarok eredetének elméleti paradigmái: a pszichoanalitikus-, a tárgykapcsolati-, a tanuláselméleti-, a fenomenológiai- és az organikus modellek.

B. A szorongás és az elhárító mechanizmusok.

3. A. A figyelem- és orientációs zavarok, a percepció, a gondolkodás és emlékezés pszichopatológiai zavarai és ezek diagnosztizálásának lehetőségei.

B. A fájdalom egészségpszichológiai megközelítése, a fájdalom-zavar típusai és azok terápiai lehetőségei.

4. A. A pszichikus kórformák osztályozásának általános kérdései.

B. Betegségmagatartás, a betegszerep eltérő meghatározásai. Az egészség és a betegség szociális reprezentációja (egészségpszichológia, szociálpszichológia). A diagnózis mint stigma, a betegség mint metafora.

5. A. A fejlődési pszichopatológia alapfogalmai és főbb koncepciói.

B. A szerhasználat – kiváltképp az alkohol, a drog és a dohányzás – fejlődés-lélektani és egészségpszichológiai vonatkozásai.

6. A. A felnőttkori pszichés zavarok: az elmebetegségek és a hangulatzavarok jellemzői.

B. A rehabilitáció és prevenció lehetősége a szomatikus és pszichés kórképek esetében.

7. A. Az életút során fellépő alkalmazkodási- és személyiségzavarok.

B. A személyiség mérésének alapvető átfogó és specifikus kérdőíves technikái.

8. A. Az első interjú és az anamnézis a klinikai pszichológia gyakorlatában, a diagnosztikus folyamat bemutatása. A személyiség -, az identitás megismerésének narratív technikái (fejlődés-lélektan, személyiség-lélektan, asszociációs háló, tartalomelemzés, interjúk, fókuszcsoport).

B. Az egészségmagatartás bejósolására alkalmas modellek és ezek alkalmazási lehetőségei az egészségfejlesztés területén.

9. A. A projektív tesztek elméleti alapjai, a személyiség jellemzők és a személyiség-dinamika megismerésének különböző lehetőségei.

B. Az egészségi állapot kérdése (népegészségügyi mutatók, tünetmentesség, vitalitás, életminőség és pszichés jól-lét).

10. A. A személyiség pszichopatológiai vonatkozásai a szorongásos kórképekben.

B. A stressz fogalma, a fogalom differenciálódása. A patogénikus és salutogénikus szemléleti paradigmaváltás. A stresszel való megküzdés, a személyiség pozitív erőforrásai.

11.A. A pszichoterápiás folyamat és a pszichoterápiás ülés szakaszai. Indikációk, kontraindikációk a pszichoterápiás munkában. A pszichoterápiás diagnózis.

B. A krónikus betegség jellemzői, pszichoszociális következményei. A szív- és a keringési, a szisztémás autoimmun, valamint az onkológiai betegségek egészségpszichológiai sajátosságai. A krónikus betegséghez való alkalmazkodást elősegítő eljárások és technikák.

12. A. Az alap pszichoterápiás ellátás formái és jellemzői.

B. A személyiség bio-pszicho-szociális modellje (örökletesség, környezeti tényezők), modern temperamentum elméletek (genetika, neuropszichológia, evolúciós pszichológia).

13. A. A pszichoterápiás gondolkodás szemléleti alapmodelljei, és a pszichoterápiás ellátás területei.

B. Az egészségfejlesztés fogalma, szinterei. Az egészségkommunikáció lehetséges módjai. Az orvos-beteg viszony.

14. A. A főbb pszichoterápiás irányzatok és azok módszertani jellemzői.

B. Ki segít a segítőnek? Empátia, altruizmus és a segítő hivatásúak pszichológiai szindrómái.

15. A. A krízis és a trauma jelensége, típusai, jellemzői.

B. A terminális stádiumban lévő betegek pszichológiai folyamatai. A gyász munka jellemzői. A hospice intézménye és a hozzátartozók segítése (személyiség-lélektan, fejlődés-lélektan, szociálpszichológia).

TÁRSADALOM ÉS SZERVEZETPSZICHOLÓGIAI SZAKIRÁNY

SZOCIÁLPSZICHOLÓGIA TÉTELEK

1. **Csoportdinamikai folyamatok** (csoportalakulás, csoportstruktúra, befolyás típusai, kohézió, hatalom, döntési folyamatok, mérési technikák (Symlog, többszemponútú szociometria)
2. **Kollektív emlékezet** (egyéni emlékezet és generációs identitás, kommunikatív és kulturális emlékezet, csoportok emlékezete és torzítások, a nyelv szerepe az emlékezésben)

3. **A csoportalapú érzelmek kutatása** (érzelemátélés csoporttagként; társas sütkérezés; kollektív büntudat; kollektív szégyen; harag a saját csoport irányába; az empátia és a szimpátia szerepe; felmentő stratégiák; azonosulás/büntudat paradoxon).
4. **A nyelv és a társas viszonyok** (nyelvi kategória modell; nyelvi csoportközi elfogultság; infrahumanizáció, nyelvi elvárás elfogultság; az ágencia nyelvi indikátorai; tematizáció). **Konstrukció és rekonstrukció a történetben** (a megismerés módozatai, az elbeszélés és az identitás kapcsolata, nyelvi formák és az identitás összefüggései)
5. **Konstrukció és rekonstrukció a történetben** (a megismerés módozatai, az elbeszélés és az identitás kapcsolata, nyelvi formák és az identitás összefüggései)
6. **Előítélet** (elméletek, formái, célcsoportok, az előítélethez kapcsolódó más pszichológiai folyamatok)
7. **Szociális reprezentáció** (konstruktivizmus, elméleti gyökerek, Moscovici kutatása, reprezentáció és identitás, reprezentáció és kommunikáció)
8. **Szociális kategorizáció és identitás** (A kategorizáció folyamata, vonalas kísérlet, szociális identitás, minimális csoport paradigma, interperszonális-csoportközi kontinuum, társas összehasonlítás, kognitív alternatíva)
9. **Kvalitatív és kvantitatív eljárások a társadalomtudományokban** (narratív pszichológiai tartalomelemzés, kvalitatív és kvantitatív megközelítések közti különbségek, Chicagói iskola, Interjú, fókuszcsoport más szöveget generáló projektív tesztek, adatfeldolgozási technikák)

SZERVEZETPSZICHOLÓGIA TÉTELEK

1. **Szervezeti kultúra** (fogalma, kutatásának története, felmérésének céljai, felmérésének módszerei, Cameron és Quinn szervezeti kultúra modellje, Schein szervezeti kultúra modellje, Alvesson szervezeti kultúra modellje, Hofstede nemzeti kultúrára vonatkozó elmélete).
2. **Konfliktusok a szervezetben** (a konfliktusok Glasl-féle modellje; Thomas és Kilman konfliktus kezelési modellje; a konfliktusok költségei a szervezetekben; a munkahelyi szocializáció és a konfliktusok kapcsolata)
3. **Alkalmasság és kiválasztási technikák** (pszichológiai alkalmasság fogalma, az alkalmasság és kiválasztás folyamata; munkakörelemzés; munkakörértékelés; strukturált és strukturálatlan interjúk; projektív tesztek a kiválasztásban; a személyiség kérdőíves vizsgálata; a kognitív képességek vizsgálata; AC, a pszichológiai módszerek használatának etikai kérdései)
4. **Szervezetelméletek** (a szervezetelméletek fogalma; klasszikus és modern szervezetelméletek; neomodern szervezetelméletek; posztmodern szervezetelméletek; reflektív és reflexív szervezetelméletek; a vezetés és a kontrollálás különböző felfogásai az egyes szervezetelméletekben)

5. **Szervezeti diagnózis és szervezetfejlesztés** (diagnosztikai megközelítések, módszerek és feltételek; a magatartástudományi szervezetfejlesztés fogalma, elvei, folyamata, személyi feltétele, alkalmazható módszerei)
6. **Az emberi erőforrás menedzsment.** (Az emberi erőforrás menedzsmentet meghatározó külső és belső környezeti tényezők. Kulturális tényezők az emberi erőforrások felfogásában. Az emberi erőforrás tevékenységei (emberi erőforrás tervezése, toborzás és kiválasztás, kompenzációs rendszer, fejlesztés és karriertervezés, teljesítményértékelés). Az emberi erőforrás menedzsment és a szervezeti kultúra kapcsolata.
7. **Munkahelyi mentálhigiéné** (a mentálhigiéné alapjai; a munkahelyi egészségfejlesztés egyéni és szervezeti útjai; ergonómia; a munkahelyi stresszorok és stressz; a kiégés; a helper szindróma; a munkamánia; a munkahelyi pszichoterror; érzelmi intelligencia a munkahelyen).
8. **Szervezeti képzés és fejlesztés** (egyéni, csoport, és szervezeti szintű fejlesztések indikációi, képzési és fejlesztési igények azonosítása, a fejlesztés kialakítása és kivitelezése, felnőtt képzési formák , karrierfejlesztés, outplacement)